

План на урока:

1. Обща характеристика на Рило-Родопската област. – ПЪРВА ЧАСТ

2. Осоговско-Беласишка планинска група и средната част от поречието на Струма:

- а) географско положение и обхват;
- б) релеф и полезни изкопаеми;
- в) климат и води;
- г) почви, растителност и животински свят;
- д) опазване на живата природа и основни екологични проблеми;
- е) оценка на значението на природните ресурси.

3. Рила: – ВТОРА ЧАСТ

- а) географско положение и обхват;
- б) релеф и полезни изкопаеми;
- в) климат и води;
- г) почви, растителност и животински свят;
- д) опазване на живата природа и основни екологични проблеми – Национален парк „Рила“;
- е) оценка на значението на природните ресурси.

4. Пирин и долината на река Места: – ТРЕТА ЧАСТ

- а) географско положение и обхват;
- б) релеф и полезни изкопаеми;
- в) климат и води;
- г) почви, растителност и животински свят;
- д) опазване на живата природа и основни екологични проблеми – Национален парк „Пирин“;
- е) оценка на значението на природните ресурси.

5. Родопи: – ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

- а) географско положение и обхват;
- б) релеф и полезни изкопаеми;
- в) климат и води;
- г) почви, растителност и животински свят;
- д) опазване на живата природа и основни екологични проблеми;
- е) оценка на значението на природните ресурси.

1. Обща характеристика на Рило-Родопската област.

Рило-Родопската област е най-южната природна област на България и е най-старата суша на българска територия.

На **север** граничи с Краищенско - Средногорска и Тракийско-Страндженска област, на **запад** с държавната граница с Република Северна Македония, а на **югоизток** с държавната граница с Гърция.

В нея се включват **четири подобласти** — Осогово-Беласишка, Рила, Пирин и Родопи, които са разположени **планините: Рила, Пирин, Родопи, Осогово, Влахина, Малашевска планина, Огражден, Беласица, Славянка**, както и поречията на **реките Струма и Места**.

2. Осоговско-Беласишка планинска група и средната част от поречието на Струма:

а) географско положение и обхват

В пограничните райони на България на запад от поречието на река Струма в посока север – юг се простират планините Осогово, Влахина, Малешевска, Огражден и Беласица. Те не са еднородни, но отделните части имат много общи белези. Планинската група, която те оформят, продължава в съседните балкански страни.

б) релеф

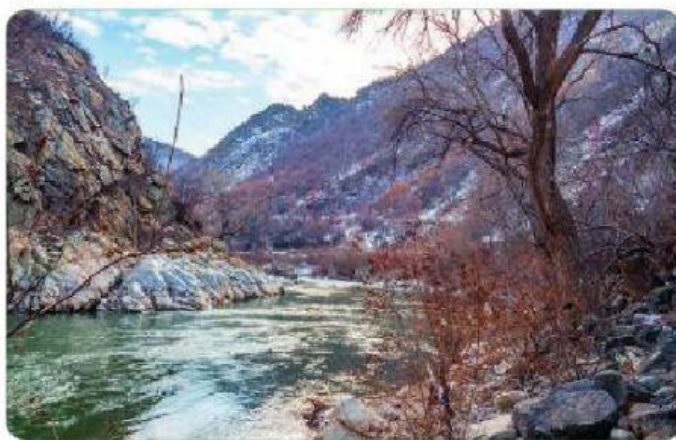
Осоговската планина **2** се състои от две високи била, над които се издига нейният първенец връх Руен – 2251 m.

Беласица е най-южната планина в групата. Тясното ѝ било е с ясно изразено западно-източно простиране и с максимална височина 2029 m при връх Радомир.

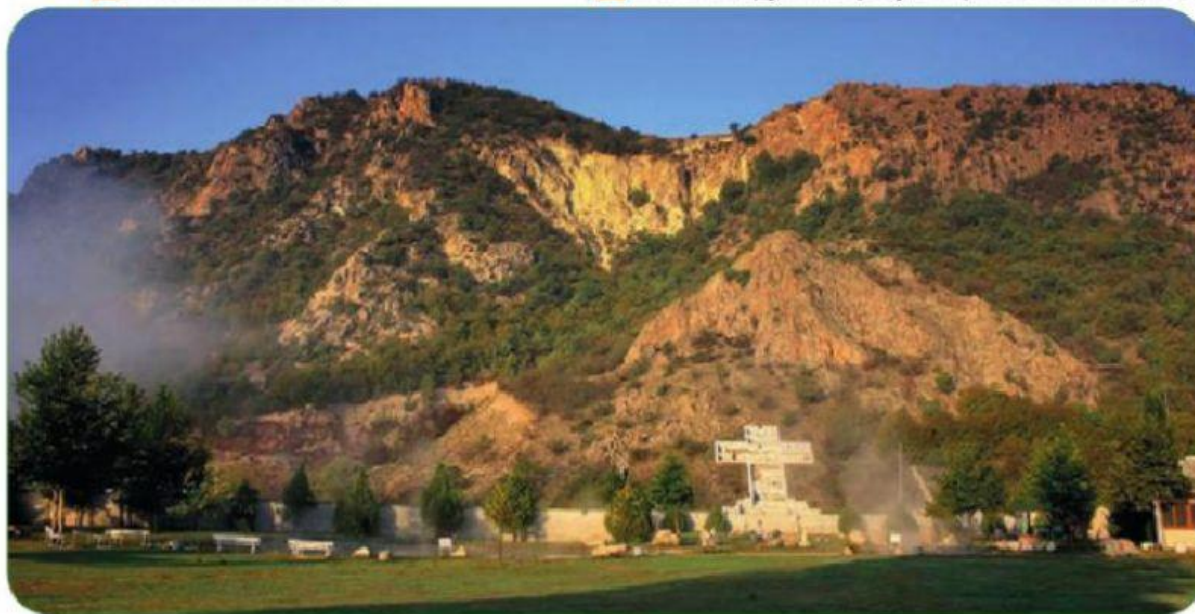
Поречието на река Струма представлява поредица от дълбоки и тесни проломи и котловини. Най-големи сред тях са Благоевградската и Санданско-Петричката котловина, които се разделят от Кресненския пролом **3**. В Санданско-Петричката котловина се намира изгасналият вулкан Кожух **4**.

2 Осоговска планина

3 Река Струма образува Кресненския пролом.

4 Изгасналият вулкан Кожух е единственият на българска територия.

Разположение на планините от север на юг:

Българският дял на **Осогово** е дълъг около 100 km и широк 30 km. Включва две главни била с множество разклонения. Най-висок е връх Руен (2251 m).

На българска територия са само източните полегати склонове на **Влахина**, които са прорязани от развитата речна мрежа на струмските притоци. Най-високата точка е връх Кадица (1924 m).

Още по-ниска е **Малешевска** планина, чийто най-висок връх е Ильов (1803 m). На изток от нейното било е всечен **Кресненският пролом на река Струма**.

Главното било на **Огражден**, чийто най-висок връх на българска територия е Билска чука (1643 m), има западно-източна посока. Само източният дял се простира на територията на България. В него са врязани долините на множество реки. Ерозията е силно проявена.

Беласица, чийто най-висок връх на българска територия е Радомир (2029 m) се издига южно от долината на **река Струмешница**. Съседните полета са хлътнали, което още по-ясно я очертава.

При разкъсването на Рило-Родопския масив в далечното минало е образувано голямо хлътване, по което протича **река Струма**. Полетата, подредени като броеница по долината на Средна Струма са разделени едно от друга от живописни **проломи**. Сред най-впечатляващите е Кресненският пролом, който е и сред най-сеизмичните райони в страната. Реката пресича кратера на изгасналия вулкан Кожух.

* **сеизмичен район** – район, в който вероятността от земетресения е много голяма.

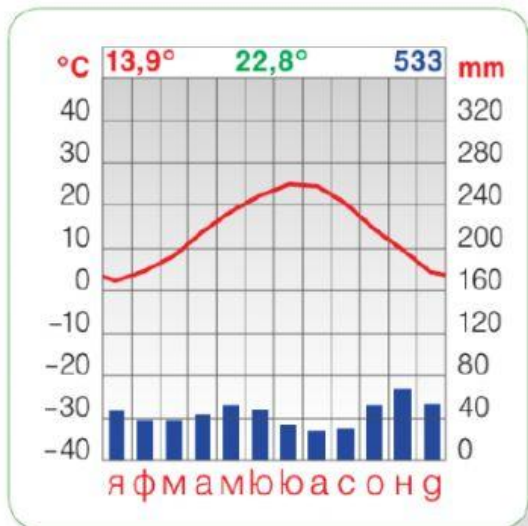
б) полезни изкопаеми

В Осоговската планина са открити запаси от оловно-цинкови руди, а в Симитлийската котловина има залежи на кафяви въглища.

в) климат

В земите с надморска височина над 1000 m климатът е планински, а в котловините на север от Кресненския пролом е преходноконтинентален. Санданско-Петричката котловина има континентално-средиземноморски климат **5**. Това е най-топлото място в България.

5 Климатограма на ст. Сандански. Опишете климата в Сандански.

Разчетете климатограмата и попълнете:

- 1.Името на станцията _____
2. Средната годишна температура _____
- 3.Годишната температурна амплитуда _____
- 4.Годишната сума на валежите _____
- 5.Месец с най-ниска стойност на температурата _____
6. Месец с най-ниска стойност на температурата _____
7. Месец с най-малко количество валежи _____
8. Месец с най-голямо количество валежи _____

в) води – реки и много минерални извори

Цялата територия се отводнява от река Струма и притоците ѝ. Областта е богата на минерални извори (Сандански, Рупите и др.).

Разгледайте приложената карта и отговорете:

- 1.От къде извира река Струма? _____
2. Къде се влива река Струма? _____
- 3.Десни притоци, които извира от Рила и Родопи _____
- 4.Леви притоци на Струма _____

Минерални извори в местност „Рупите“

Минерален извор „Мирото“, Сандански

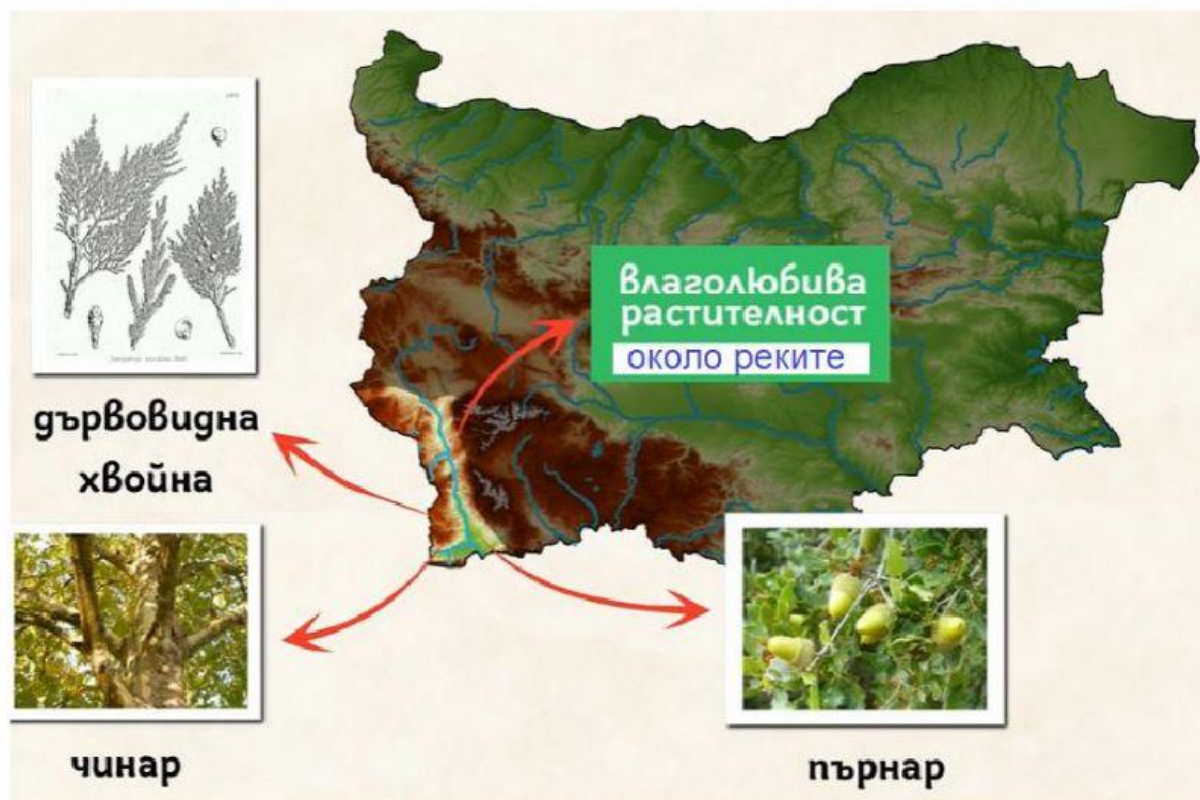
г) почви

Широко разпространени край реките са алувиално-ливадните почви. В котловините са образувани канелени горски почви, по планинските склонове са разпространени кафявите горски почви, а по билата на Беласица и Осоговска планина – планинско-ливадните.

г) растителност

В подножието на Беласица е запазена една от малкото естествени кестенови гори в България. Типичен за тази планина е чинарът, който расте на по-влажни места. Иглолистни гори от смърч, бял и черен бор има в Осоговската планина и Беласица. На юг от Кресненския пролом се срещат дървовидната хвойна и вечнозеленият дъб пърнар.

г) животински свят

Планините се обитават от елен, сърна, лисица, яребица, а по поречието на Струма се срещат пепелянка, отровен паяк и др.

д) опазване на живата природа и основни екологични проблеми

Сериозни екологични проблеми са изсичането на горите, замърсяването на речните води и др.

За опазването на естествените видове в Осогово и Беласица се поддържат няколко резервата: „Църна река“ в Осоговска планина; „Габра“ във Влахина планина; „Соколата“ в Малешевска планина; „Конгура“ в Беласица и „Тисата“ в Кресненския пролом.

Потърсете в интернет информация и запишете за всеки резерват за опазването на кои растителни и/или животински видове е създаден.

Резерватът „Църна река“

Резерватът „Габра“

Резерватът „Соколата“

Резерватът „Конгура“

Резерватът „Тисата“